

Tisková zpráva, Brno, 5. září 2023

Vědci z Masarykovy univerzity získali dva prestižní ERC granty

Evropská výzkumná rada (ERC), která je vůdčí evropskou institucí pro financování špičkového výzkumu a vývoje, dnes oznámila výsledky prestižní soutěže o ERC Grants. Mezi čtyřmi stovkami oceněných mladých výzkumníků z celé Evropy jsou také tři české projekty, z nichž hned dva pochází z Masarykovy univerzity!

Úspěšnými vědci z Masarykovy univerzity jsou biolog Peter Fabian z Přírodovědecké fakulty MU a strukturální biolog Petr Těšina, jenž působí ve středoevropském technologickém institutu CEITEC MU. Individuální grant do výše 1,5 milionu EUR umožní každému z nich vytvořit si vlastní výzkumný tým a věnovat se pět let ambicióznímu výzkumu. „Po 400. místě na světě v mezinárodním srovnávacím žebříčku QS World University Rankings a obhajobě umístění v první pětistovce tzv. Šanghajského žebříčku ARWU, tedy Academic Ranking of World Universities, je to další vynikající zpráva tohoto léta pro Masarykovu univerzitu. Oběma doktorům z celého srdce gratuluji, je to famózní úspěch, protože ERC Granty jsou prestižní a vysoce kompetitivní záležitostí, ve které uspějí v tvrdé mezinárodní konkurenci jen ti nejlepší z nejlepších,“ ocenil rektor Martin Bareš laureáty 12. a 13. ERC grantu v historii Masarykovy univerzity.

Celkově mladí vědci z celého světa podali 2696 žádostí a míra úspěšnosti se pohybovala na úrovni 14,8 %. V přírodních vědách bylo podpořeno 110 návrhů, ve fyzikálních a technických vědách 173 návrhů a v sociálních a humanitních vědách 117 návrhů. ERC Starting Grant nakonec poputuje do 24 zemí celého světa. „Dlouhodobě se snažíme, aby na Masarykovu univerzitu přicházeli špičkoví vědci s excelentním potenciálem, protože součástí našeho strategického záměru je být přední institucí českého vysokoškolského vzdělávání, vědy a výzkumu s dlouhodobou vizí přiblížit se nejlepším univerzitám světa. Také z tohoto důvodu podporujeme naše stávající i nově příchozí vědce a vědkyně prostřednictvím Grantové agentury Masarykovy univerzity (GAMU), například pomocí projektů MASH alias MUNI Award in Science and Humanities, aby měli motivaci pracovat pro Masarykovu univerzitu a dlouhodobě vytvářet mimořádně kvalitní vědecké výsledky,“ uvedla pověřená prorektorka pro výzkum a doktorské studium Šárka Pospíšilová.

Peter Fabian, jenž nastoupil na podzim 2022 do Ústavu experimentální biologie (Oddělení fyziologie a imunologie živočichů) PřF MU, v letošním roce získal jako teprve třetí vědec mimo USA také prestižní ocenění [Chi-Bin Chien Award 2023](#) za svou dosavadní vynikající vědeckou práci v oblasti vývojové biologie s využitím ryby Zebřičky pruhované neboli (zebrafish) jako modelového organismu. Doktor Fabian je výzkumníkem v oblasti vývojové biologie se zaměřením na pochopení procesů, které jsou základem embryonálního vývoje a zajištění správné funkce orgánů obratlovců, a studium poruch těchto procesů s dopadem na lidské zdraví. Hlavním cílem jeho výzkumu je pochopit roli kmenových buněk pro udržování tkáňového metabolismu, studovat mechanismy vzniku nejrůznějších typů buněk, které napomáhají vytváření a fungování složitých orgánů v těle obratlovců. V soutěži o ERC Starting Grant uspěl s projektem, jehož cílem je studium zcela nového typu buněk, které hrají klíčovou roli v udržení homeostázy a metabolismu kosterních kmenových buněk a tím zajišťují správnou regeneraci kostí. Výzkum bude opět prováděn na modelu drobné ryby zebřičky s využitím nejmodernějších genomických, genetických a zobrazovacích metod s vysokým rozlišením.

„Jsme velmi rádi, že se nám podařilo doktora Fabiana a jeho ambiciózní výzkum přivést na Přírodovědeckou fakultu Masarykovy univerzity. Získání takto prestižního projektu je pro nás důkazem,

Radim Sajbot, Tiskový mluvčí Masarykovy univerzity

Rektorát, Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno, M: +420 602 521 182, E: sajbot@rect.muni.cz, www.muni.cz

Text této tiskové zprávy, k němuž vykonává autorská práva Masarykova univerzita, je dostupný pod licenčními podmínkami Creative Commons Uvádějte autora 3.0 Česko. Užití textu na základě zákona tím není nijak omezeno, zůženo či limitováno.

že naše personální i infrastrukturální politika i následné zaměření na projektovou podporu je správnou cestou. Věřím, že projekty Petera Fabiana vygenerují mnohé lokální synergie a dále navýší atraktivitu našeho ústavu a fakulty pro mladé talentované výzkumníky," uvedl Vítězslav Bryja, ředitel Ústavu experimentální biologie PŘF MU.

Druhým držitelem ERC Starting Grantu, který nastoupil na institut CEITEC Masarykovy univerzity v červenci 2023, je vysoce kvalifikovaný strukturní biolog s rozsáhlými zkušenostmi ve výzkumu Petr Těšina, jehož výzkumné projekty pod vedením uznávaného vědce profesora Rolanda Beckmanna byly klíčové pro pokrok v chápání translačních procesů. Grantový projekt Petra Těšiny pomůže pochopit, jak buňky reagují na problémy během procesu translace. Díky technologii kryo-elektronové mikroskopie, kterou CEITEC MUNI disponuje, bude Petr Těšina schopen vyřešit detaily struktury ribozomových komplexů uvnitř lidských buněk. „Gratuluji Petrovi k jeho ERC Starting Grantu a těším se, jak ho budeme podporovat v práci na významných vědeckých projektech. Jsem přesvědčen, že Petr nejen založí vynikající výzkumnou skupinu, ale také přispěje svými rozsáhlými mezinárodními zkušenostmi k vylepšení celkového fungování našeho institutu," uvedl ředitel CEITEC MUNI Pavel Plevka, jenž je zároveň jedním z mála vědců, kteří získali ERC grant vícekrát.

Hlavním cílem projektu Dr. Těšiny je porozumět, jak funguje kontrola kvality spojená s ribozomy (RQC) u lidí. Chyby, které při tomto procesu nastanou, vedou k produkci vadných proteinů, které způsobují různé buněčné problémy a nemoci, zejména v nervové tkáni. „Chci zkoumat, jak a proč vedou mutace ve faktorech kontroly kvality souvisejících s ribozomy k neurodegeneraci. Plánuji odhalit základní mechanismy, které tyto mutace spojují se zdravotními následky," vysvětluje Petr Těšina, který tento proces studoval už v kvasinkových buňkách. Nyní se zaměří na studium stejného procesu v lidských buňkách a pokusí se zjistit, jak chyby v RQC souvisejí s neurologickými poruchami.

Radim Sajbot, Tiskový mluvčí Masarykovy univerzity

Rektorát, Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno, M: +420 602 521 182, E: sajbot@rect.muni.cz, www.muni.cz

Text této tiskové zprávy, k němuž vykonává autorská práva Masarykova univerzita, je dostupný pod licenčními podmínkami Creative Commons Uvádějte autora 3.0 Česko. Užití textu na základě zákona tím není nijak omezeno, zůženo či limitováno.